

Faggruppe økologi

Møte nr. 2-2015

Dato: 23.09.2015

Tid: 9:30 – 11:30

Sted: Nes Rådhus, Årnes

Møte innkalt av: Kristian Moseby

Møtedeltakere: Stein Rosten (Enebakk kommune), Linda Grimsgaard (Rælingen kommune), Thomas Løkenlien Sørby (Nes kommune), Karl Alfred Bjølgerud (Fet kommune), Terje Wivestad (Fylkesmannen i Oslo og Akershus), Ruben Pettersen (Fylkesmannen Oslo og Akershus), Kristian Moseby (prosjektleder).

Forfall: Trøgstad, Sørums, Ullensaker, Eidsberg, Eidsvoll, Spydeberg, Nord-Odal, Sør-Odal, Aurskog-Høland, Norges Vassdrags- og energidirektorat, Statens vegvesen, Fylkesmannen i Østfold, Fylkesmannen i Hedmark.

Referent: Kristian Moseby

Møteagenda		
9/15 - Velkommen		
10/15 - Orienteringssaker (2)		
11/15 - Runde rundt bordet		
12/15 - Overvåkningsprogram		
13/15 – Orientering om krepssituasjonen i Glommavassdraget		
14/15 – Vannområdets involvering i vannmiljø saker		
15/15 – Prioritering av tiltaksområder		
16/15 - Neste møte		
17/15 – Eventuelt (1)		
9/15 - Velkommen	Ansvarlig	Frist
Det var ingen merknader til referat fra møte 26.02.2015, dagsorden ble godkjent.		
10/15 - Orienteringssaker		
1. Vassdragsvise faktaark Faktaarkene ble ferdigstilt i mai 2015 og ble trykket i juni. Kommunene fikk tilsendt papirutgavene i posten i juni. Vannområde Øyeren har sammen med vannområdene Haldenvassdraget, Morsa og Glomma Sør fått tildelt midler til informasjonsarbeid. Det foreligger planer om å utarbeide faktaark per kommune, som sier noe generelt om vannforvaltningen lokalt. Faktaarkene er ment for politikere og allmennheten generelt. Det tas sikte på å utarbeide faktaarkene innen utgangen av 2015. Gruppen synes dette var positivt og mener at det i tiltaksfasen (2016 – 2021) er viktig å satse på god kommunikasjon ut til allmennheten, politikere, blant annet kommunestyrene.		
2. Uttalelse fra Mattilsynet kvikksølvrapport Vannområde Øyeren publiserte rapporten om kvikksølv i fisk 9.4.15. Samtidig ble		

det sendt en anmodning til Mattilsynet om å vurdere resultatene i rapporten, samt vurdere behov for lokaltilpassede kostholdsråd, da de gjeldende kostholdsrådene er generelle og unyanserte. Mattilsynet sendte 9.9.15 brev til vannområdet, der de opplyser om at de allerede gjeldende kostholdsrådene også gjelder for vannområde Øyerens nedbørsfelt. Mattilsynets kostholdsråd tar ikke høyde for at det kan være forskjellig kvikksølvinnhold mellom innsjøer, og sier ikke noe om hvor mye fisk man bør konsumere, avhengig av lokale forhold, eller fiskens kvikksølvinnhold.		
11/15 – Runde rundt bordet		
Nes kommune – Kommunen har bestilt måleutstyr som skal måle vannstandsvariasjoner i Glomma. Utstyret skal trolig monteres på brukaret til Årnesbrua. Fet kommune – Ikke kjent at det er nyheter om Heiavannssaken. Enebakk kommune – Det nye sentralrenseanlegget er satt i drift. Ytre Enebakk er ikke tilkoblet enda (skal etter planen kobles til høsten 2015). Fylkesmannen OA – Fylkesmannen vil sende et brev til Miljødirektoratet med oppfordring om å følge opp klassifiseringssystemet for leirelver. Systemet må videreutvikles, og Miljødirektoratet har ett ansvar for å sette i gang dette som ett eget dedikert prosjekt. Miljødirektoratet oppfordres også til å arrangere en workshop eller fagseminar om leirelvproblematikken, der resultatene fra vannområdets leirprosjekt 2015 kan presenteres. Ruben Pettersen ble ansatt hos FM-OA i august og vil erstatte Terje Wivestad i økologigruppa vannområde Øyeren. FM-OA har satt i gang ett prosjekt der Norsk institutt for naturforskning er engasjert til å gjennomføre undersøkelser av fisk med elfiskebåt i Glomma. Det forventes at prosjektet vil øke kunnskapsgrunnlaget om fiskebestandene i vassdraget, og at disse resultatene kan benyttes til en tilstandsvurdering med fisk som kvalitetselement. Dagens klassifiseringssystem for fisk er i hovedsak best utviklet for anadrome fiskearter. NINA kan derfor også få nytteverdi av dataene fra prosjektet til arbeidet med å videreutvikle fiskeindeksene for andre ferskvannsfiskearter. Prosjektet er i hovedsak tildelt midler for året 2015, men dersom Miljødirektoratet opprettholder sine overføringer til Fylkesmannen slik de er i dag, er det muligheter for at prosjektet kan videreføres. Det er for året 2015 valgt ut seks ulike lokaliteter som skal prøvfiskes, blant annet Rånåsfoss og Bingsfoss, som er i vannområde Øyeren. Fylkesmannen ønsker innspill fra vannområdet til eventuelle lokaliteter som eventuelt kan prøvfiskes i 2016, eksempelvis områder der det finnes mye karpefisk (må prøvfiskes om våren). Øyeren som lokalitet for prøvfiske ble nevnt. Kristian sender ut en e-post der alle i økologigruppa kan komme med innspill. Fylkesmannen opplyste om en fiskekonkurranse (markafiske.no) der man skal registrere fangstene. Det ble diskusjon rundt hvorvidt man registrerer fangstene i ulike fiskevann der det selges fiskekort, og at en registrering av fangstene kunne gi verdifull informasjon i forbindelse med vurderinger av tilstanden for fiskebestandene lokalt. Det er per i dag kun lovhjemmel for å kreve innrapportering av fangster for de som bedriver yrkesfiske. Enkelte organisasjoner som organiserer turistfiske krever fangstrapporter, i tillegg til enkelte foreninger som bedriver fiskekultivering. Det var enighet om at det kunne være interessant å se nærmere på mulighetene for å få til bedre fangstrapporteringer for de lokalitetene som det selges fiskekort. Det ble i møtet ikke konkludert med om hvordan dette kan følges opp.	KM	

12/15 – Overvåkningsprogram		
Kristian orienterte om anbudsrundene for overvåkingen 2015. NorConsult vant i juli anbudskonkurransen om oppdraget med å innhente og analysere vannkjemiske parametere, samt utarbeide samlet rapport for overvåkingen. Prøvetakingsprogrammet startet opp 17.8.2015. COWI vant anbudskonkurransen om å innhente og analysere bunndyr og begroingsalgeprøver. Vannprøvene for tre av vannområdets kommuner blir analysert ved NorAnalyse (de er andelseiere), mens vannprøvene for resterende prøver blir analysert ved laboratorium som NorConsult har avtale med. Da det er involvert to ulike laboratorier ble det besluttet at det skulle gjennomføres parallelle analyser av samme vannprøver ved begge laboratoriene (4 stasjoner å fem parametere). Dette for å kunne vurdere eventuelle analyseforskjeller mellom de to laboratoriene. Enkelte av analyseresultatene fra augustprøverunden viste tilsynelatende vesentlige forskjeller for to parametere (suspendert stoff og filtrert ortofosfat). Det ble bedt om at de parallelle prøvene ble reanalysert. De nye tallene som fremkom så vesentlig bedre ut. Vannområdet følger opp dette i samarbeid med Fylkesmannen, og vil fortløpende gjøre vurderinger ettersom det fremkommer flere analysedata. Gruppa var positiv til fremdriftsplanen for rapportering og foreløpig rapportstruktur, men hadde ingen innspill til utforming av figurer eller grafer. Det var enighet om at det nedsettes en arbeidsgruppe som utarbeider endelig rapportmal og struktur. Linda Grimsgaard, og Fylkesmannen Oslo og Akershus blir med på å jobbe frem endelig mal for rapport for overvåkingen 2015. Kristian kaller inn til møte og sørger for eventuelle avklaringer per e-post. Gruppa følger også opp resultater fra de parallelle overvåkningsprøvene og vurderer disse fortløpende. Ruben orienterte om at enkelte vannområder i Oslo og Akershus har planer om å lage faktaark, eksempelvis tosidig A4, som kortfattet oppsummerer resultatene fra årets overvåking. Gruppa var positiv til slike faktaark, og det kan være aktuelt å utarbeide slike faktaark også for vannområde Øyeren. Saken kan tas opp i neste økologigruppemøte for nærmere vurdering.	LG, FM-OA, KM KM	
13/15 – Orientering om krepsestatus i Glommavassdraget		
Terje Wivestad, Fylkesmannen i Oslo og Akershus orienterte om edelkrepsens status i Glommavassdraget. Krepsepest ble første gang påvist i Glommavassdraget i 1987. Edelkreps er i norsk Rødliste registrert som en sterkt truet art. Historisk har edelkreps vært registrert i nesten 500 ulike lokaliteter, hvorav omtrent halvparten av forekomstene i Oslo og Akershus. Det er per i dag bekreftet at edelkrepsen er utdødd på 51 lokaliteter i Oslo og Akershus. Ifølge artsdatabanken har edelkreps forekommet i ett 90-tall lokaliteter innen vannområde Øyeren. De aller fleste bestandene er i dag tynne, og noen er trolig utdødd. I Glomma er det trolig fortsatt en kilde til krepsepest, uten at man har klart å påvise dette ved burforsøk (NINA har en overvåkningsstasjon i Vormå). Man har også utviklet metodikk for å lete etter krepsepest (soppspor) ved å filtrere en viss vannmengde. I nyere tid har det også blitt utviklet en metode, eDNA, som gjør det mulig å avdekke forekomst av arter og lignende, ved å analysere DNA materiale i en vannprøve. Metoden kan sannsynligvis også benyttes for å kunne påvise om krepsepest er forekommende i ett vassdrag. Det ble diskusjon om hvordan vannområdet bør jobbe videre for å øke kunnskapsgrunnlaget om krepsebestandene i området. Det ble i møtet ikke konkludert med noe angående dette da Fylkesmannen har mindre søknadsmidler til rådighet, men det kom forslag om at man eventuelt kan søke Miljødirektoratet om midler (søknadsfrist 15. januar). Det ble også foreslått at man kan forsøke å involvere skoler i forbindelse med prøvefiske etter kreps, noe man har fått til i Haldenvassdraget.		

14/15 – Vannområdets involvering i enkeltsaker		
Kristian får jevnlig tips fra privatpersoner og ideelle organisasjoner om enkeltsaker som angår vannmiljø. Vannområde Øyeren har per tid ikke lagt føringer for hvordan prosjektleder skal involvere seg i slike saker. Dette bør avklares, slik at prosjektleder har klare retningslinjer å jobbe etter. Kristian har forespurt Østfold fylkeskommune og Akershus Fylkeskommune, som prosessansvarlige for vannforvaltningsarbeidet, om hvilken rolle vannområdet bør ha i slike saker. De stiller seg begge positive til at vannområdet kan bistå i enkeltstående saker, eksempelvis informasjon om hvilke instanser som er ansvarlig myndighet og hvor man kan søke om midler. I møtet påpekte også Fylkesmannen i Oslo og Akershus at det er viktig at vannområdet involverer seg og bidrar med kompetanse i enkeltstående saker som angår vannmiljø. Saken tas opp i prosjektgruppa, som også tar stilling til hvordan man skal klarlegge vannområdets mandat i slike saker.		
15/15 – Prioritering av tiltaksområder		
Vannområde Øyeren har per tid ikke prioritert noen vassdragsområder høyere enn andre. Det ble i forrige økologigruppemøte diskutert hvorvidt det foreligger naturmiljøkvaliteter eller hensyn til brukerinteresser som bør tilsi at enkelte vassdragsområder bør ha høyere tiltaksinnsats enn andre. Det ble 10.3.15 sendt ut en forespørsel til vannområdets kommuner, der kommunene ble bedt om å komme med innspill til områder med spesielt viktig biologisk mangfold, som kan utløse behov for en høyere prioritet i forbindelse med tiltaksarbeidet. Det var to kommuner som kom med tilbakemeldinger og det foreligger dermed ikke noe helhetlig grunnlag for å vurdere en opprioritering av tiltaksinnsats. Det kom forslag om at Kristian tar opp temaet med hver enkelt kommune i møte om status for arbeidet med private avløpsanlegg høsten 2015. Kristian vurderer hvordan det skal jobbes videre med problemstillingen. Kristian hadde ønske om å diskutere mulighetene for å opprette ett eget fagråd for Øyeren med tilløpselver, men det ble ikke tid i møtet. Saken tas opp i neste økologigruppemøte, eventuelt per e-post.	KM KM	
16/15 - Neste møte		
Det kalles inn til neste møte ved behov.	KM	
17/15 - Eventuelt		
Kristian ønsket innspill til følgende fra økologigruppa: - Gjennomfører kommunene andre typer tiltak (ikke typiske tiltak innen landbruket eller avløpstiltak) eller prosjekter, som antas å ha en positiv effekt på vannmiljøet, som bør rapporteres årlig i vannområdets årsmelding? Eksempelvis menes prosjekter som forventes å gi en bedre drikkevannskvalitet, badevannskvalitet, vannmiljøtilstanden generelt, forhold for fisk, tiltak mot fremmede vannlevende arter. Det kom ingen innspill i møtet. Kristian sender en e-post til økologigruppa der det legges opp til en innspillsrunde.	KM	

Fylkesmannen
i Oslo og Akershus

Miljøvern avdelingen

Kreps – status for Glommavassdraget

Vannområde Øyeren

Terje Wivestad - FMOA

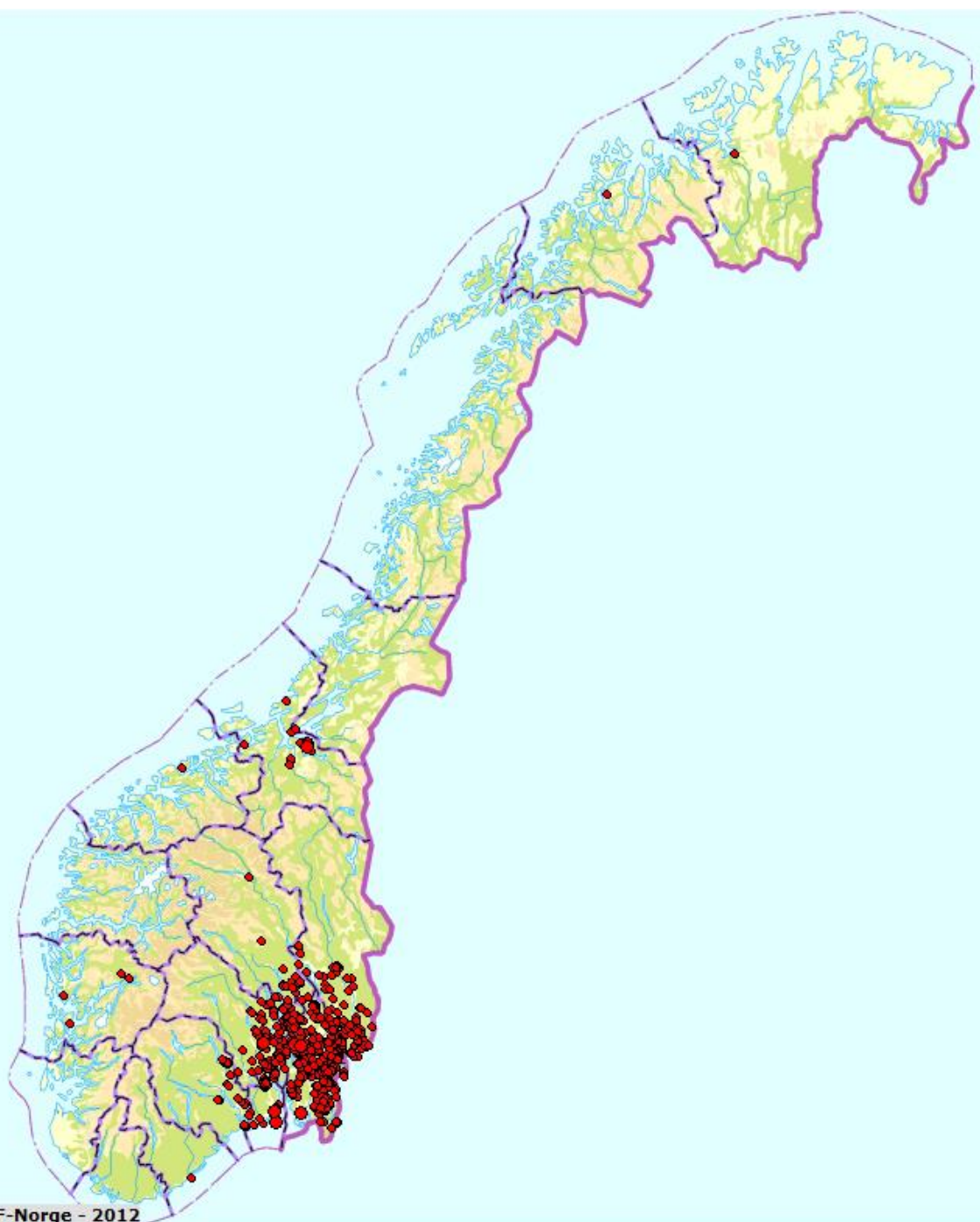
Status edelkreps

- Tidligere antatt at edelkreps er utsatt
- Nyere forskning angir vandret in via Ancylussjøen 8000-9500 år siden
- Funn i Norge beskrevet av Pontoppidan 1752
- Antall lokaliteter i Norge 481
- Oslo og Akershus 208 lokaliteter (43%)
- 51 lokaliteter med utdødd bestand i Oslo og Akershus
- Antall lokaliteter i Vannområde Øyeren 27 lokaliteter
- De aller fleste bestander er tynne
- Norsk rødliste som «Sterkt truet» (EN)
- Tilskuddsordning for tiltak - trua og sårbare arter
- Motvirke forsure ved å kalke

Fangst av edelkreps

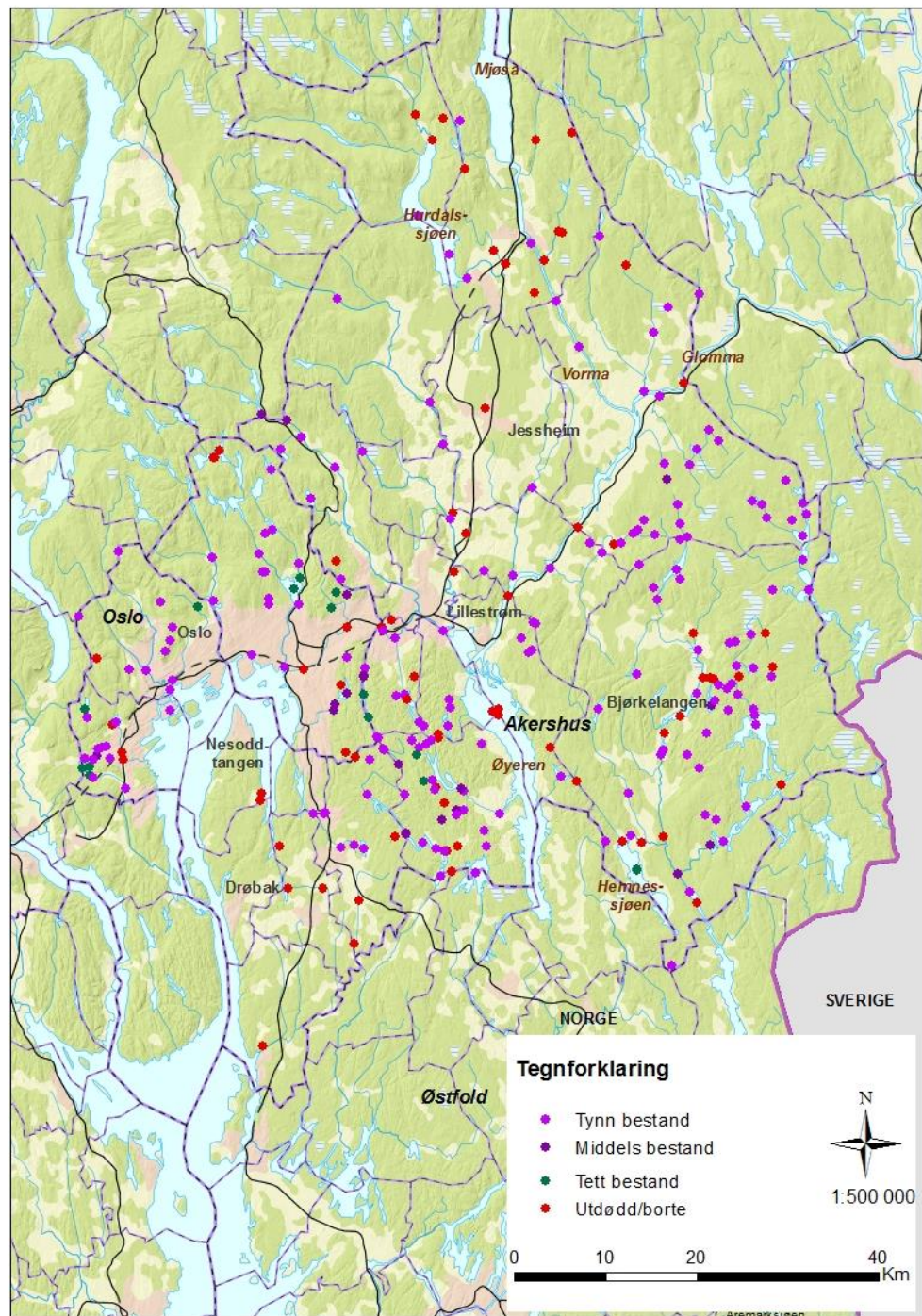
- Krepsering fra 6. august kl 18 tom 14 september
- Minstemål 9,5 cm
- Grunneierrett - krepsekort
- Glomma ikke lov å krepse - krepsepest

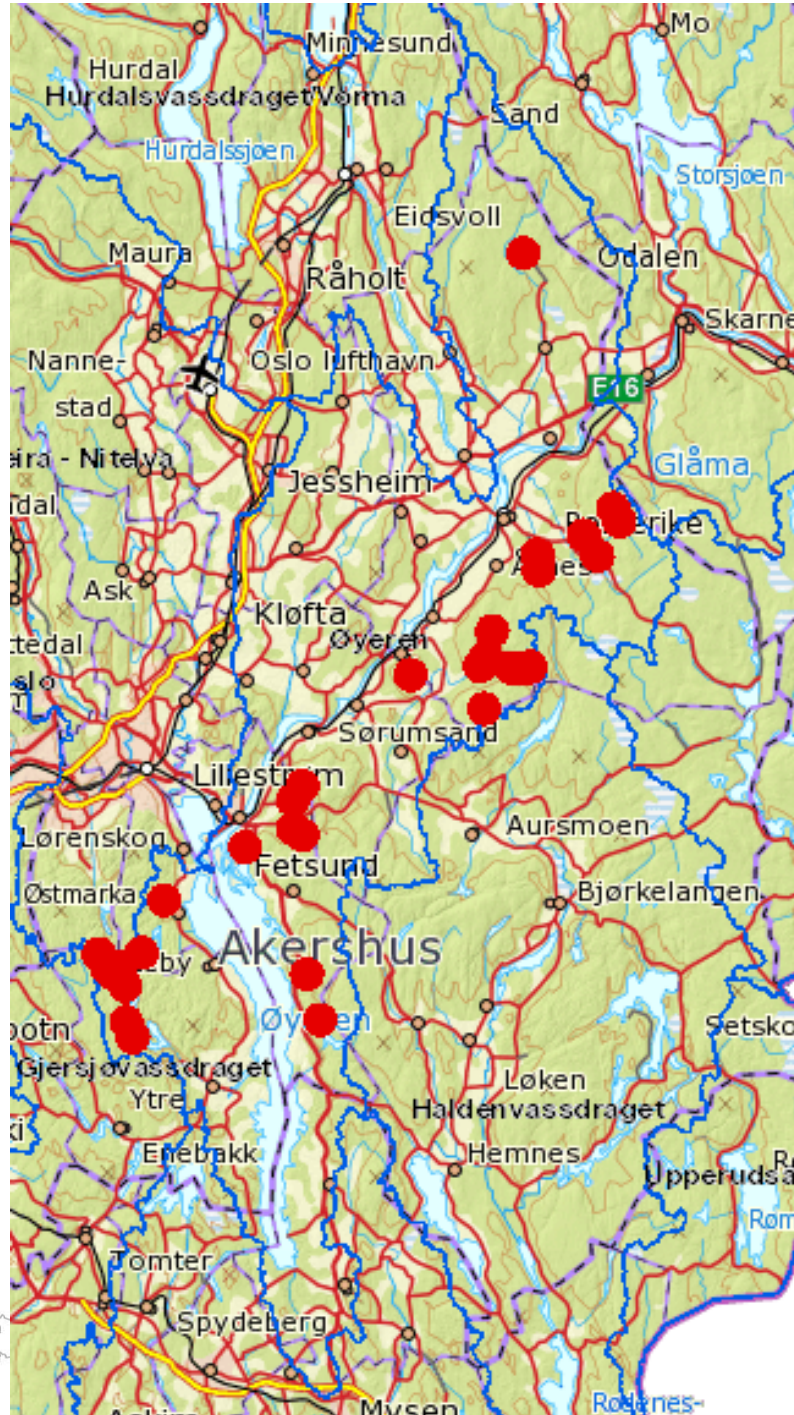

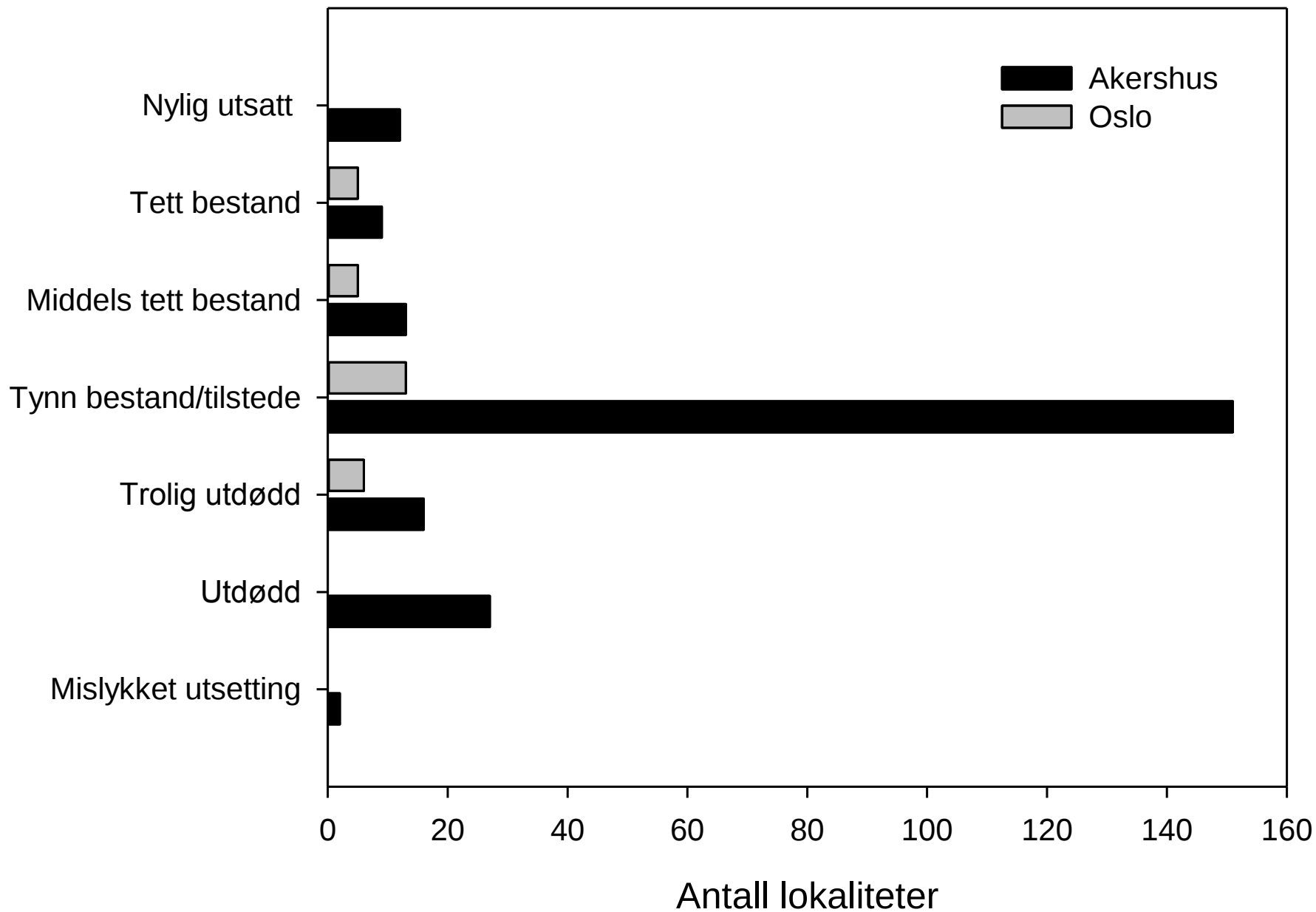

Tilrettelagt: Artsdatabanken og GBIF-Norge - 2012

Koordinat i UTM Sone 33 (Euref89) øst: 992891 , nord: 6953286 , skala 1:7593073 , x:790 , y:513

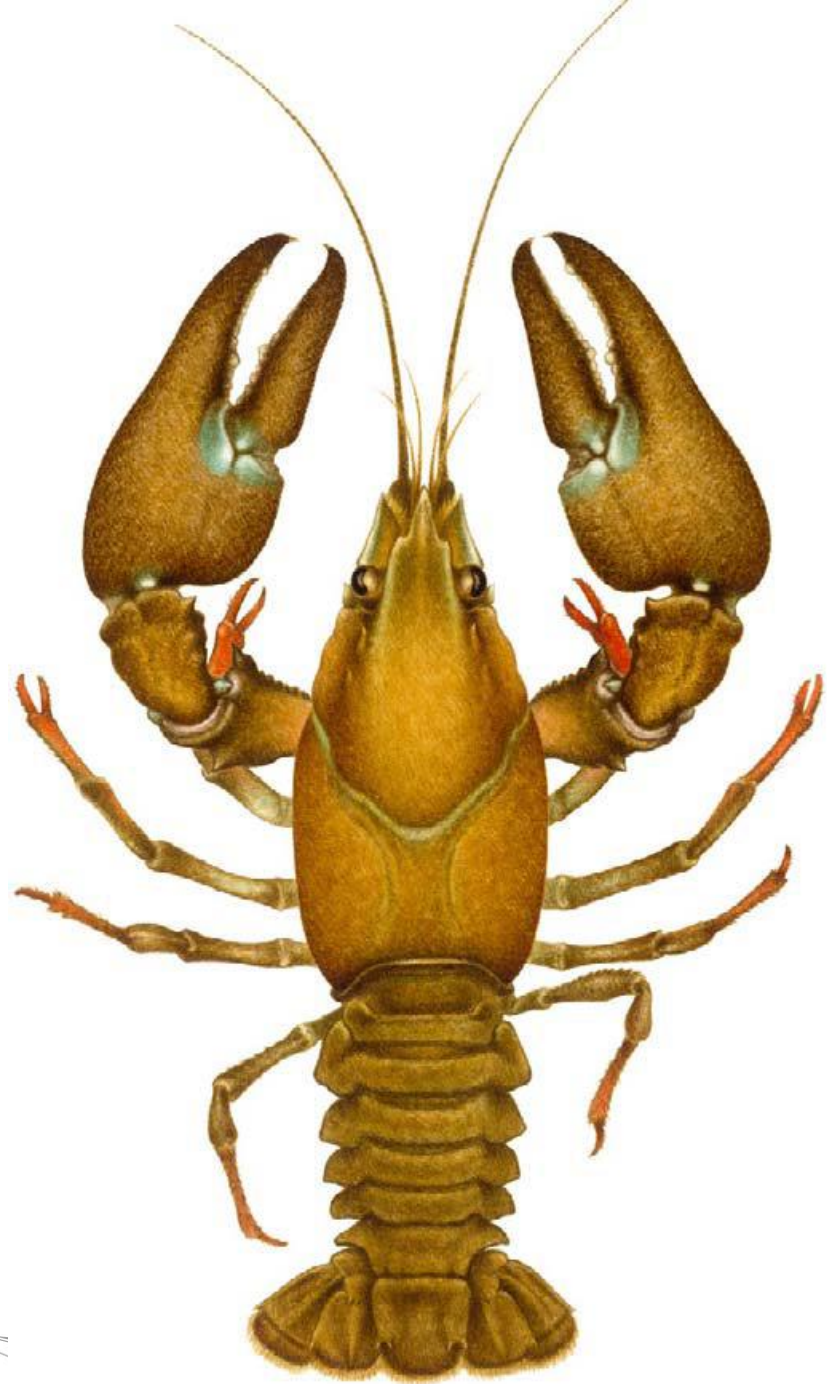
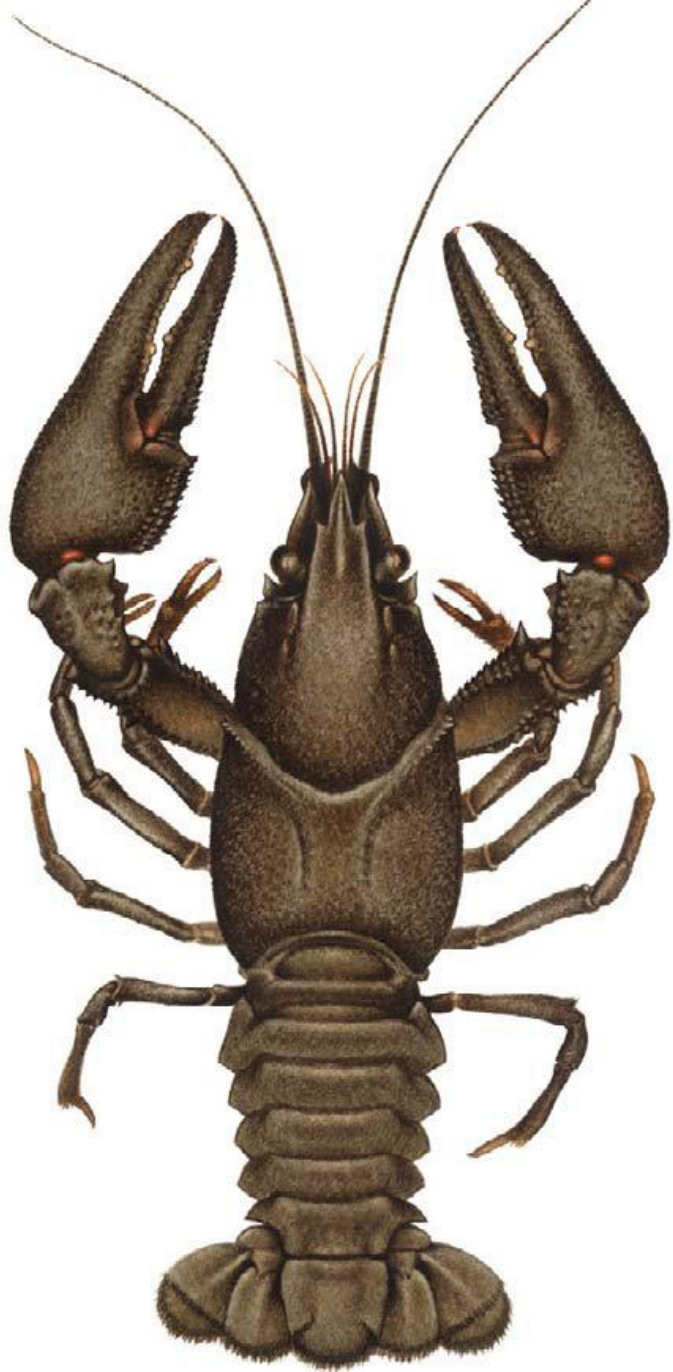

Krepsepest - Glomma

- Krepsepest første gang 1987 i Glomma (1971 Vrangselva og Veksa – Eidskog kommune)
- Gjenintrodusert i Glomma fra 1989
- Vurdering av åpning for krepsing i Glomma i 2003
- Krepsepest 2005 - Burforsøk
- Mattilsynet lager «Bekjempelsesforskrift»
- Kilde? – Signalkreps?
- Sporing med filtering av vann med sporer
- e-DNA

Klikk for å legge inn navn / epost / telefon

Forekomster av signalkreps i Norge

- Dammane – Brevik 2006 – utryddet i 2008
- Øymarksjøen – Haldenvassdraget 2008
- Oustøya – Bærum 2009 – Utryddet i 2009
- Skittenholsvatnet – Hemne S-Tr.lag 2011
- Kvesjøen – Lierne N-Tr.lag 2013
- Rødnesjøen oppstrøms Ørje sluser 2014
- Stora Lee – norsk side

